

A TANODAPLATFORM JELENTÉSE AZ EFOP-3.3.1-15 TANODAPÁLYÁZAT EREDMÉNYEIRŐL

SZERKESZTETTE:
FEJES JÓZSEF BALÁZS
SZÚCS NORBERT

TARTALOM

Vezetői összefoglaló	3
Bevezetés	5
Mire jó a tanoda?	5
A TanodaPlatform bemutatása	6
A tanodavilág általános problémája: a folyamatos finanszírozás hiánya	7
Az EFOP-3.3.1-15 pályázat értékelésének anomáliái	11
Elszalasztott lehetőség, romboló késlekedés	11
A tapasztalt tanodások háttérbe szorítása	12
Megalázott nagy múltú tanodák, magára hagyott szegregátumok	15
Iskolák, szegregáló egyházi iskolák, agrárszervezetek, lobbicsoportok is nyertek	15
A szakmaiság és a tapasztalat háttérbe szorulása	19
Tanodákon tesztelt pályázati felület	20
Demokráciadeficit a bírálatok megismerésekor – titkolt bírálatok	20
Sablonválaszok, hibás értékelés	20
A fellebbezés értelmetlensége	21
Rendelet a civilek kizorításáról	21
Civilek hátrányban, pályázati írók előnyben	22
Nyerni sem felhőtlen – rendszerszerű elvonások	24
Akikről szó sem esik...	25
Javaslatok	26
Felhasznált irodalom	29
Sajtómegjelenések az EFOP-3.3.1-15 tanodapályázat eredményeiről	30

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Motiváció Oktatási Egyesület 2013-ban hozta létre a **TanodaPlatform** elnevezésű szakértői csoportot, ami mára egy **86 tanodából álló tanodahálózattá** növekedett. A TanodaPlatform célja egyrészt **hatékony érdekképviselet** megvalósítása, másrészt a **hálózatépítés elősegítése**, harmadrészt **a tanodák munkájának szakmai támogatása, fejlesztése**. E jelentés a TanodaPlatform kezdeményezés keretében készült.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás óta eltelt időszakban 1–3 éveként jelent meg tanodák működését támogató pályázat, ugyanakkor **a tanodák többsége a pályázatok közötti finanszírozás nélküli időszakokat általában nem élte túl**. A megkezdett munkát a fennmaradó szervezetek is általában csak csökkentett üzemmódban voltak képesek folytatni, miközben **a hátránykompenzáló tevékenység sikere folyamatosságot és időt igényel**.

2015 elején nagy várakozással tekintettek a jövőbe a működő tanodák, hiszen reálisnak látszott annak a lehetősége, hogy folyamatos finanszírozáshoz jussanak. Azonban az EFOP-3.3.1-15 Tanoda programok támogatása című **pályázati kiírás késve**, a TÁMOP-3.3.9 projektek lezárását követően, csak 2015 októberében jelent meg. Továbbá a 2015. december 31-i beadású pályázat **eredményének 2016 márciusában kellett volna megjelennie, ám csak 2016 szeptemberének végén lett nyilvános a nyertesek listája**. Ezt az időszakot számos tanoda nem vészelte át. A közép-magyarországi régió tanodái a VEKOP-7.3.2-16 pályázati kiírás keretében igényelhettek további finanszírozást. E pályázat fél évvel később jelent meg, így esetükben **még hosszabb a finanszírozás nélküli időszak**. A pályázati eredmények még nem ismertek.

A pályázati eredmények késlekedése mellett számos további komoly probléma fedezhető fel a pályázati bírálatokkal összefüggésben. Az értékelési szempontokban deklarált módon a már működő tanodák munkájának folytatása fontos célként jelent meg, ugyanakkor az **EFOP 3.3.1-15 nyerteseinek listáján főként olyan szervezetek szerepeltek, akik korábban még nem működtettek tanodát, mindössze a nyertesek negyedének volt korábban tanodamegvalósítói tapasztalata**. Létezik néhány olyan tanoda Magyarországon, amely évtizedes múltat tekint vissza, és olyan, többségben cigány/roma családok által lakott kistelepülésen működik, ahol nemcsak a gyermekek és a fiatalok számára kínál programokat, hanem részben a hiányzó kulturális lehetőségeket is pótolja a település egész lakosságát tekintve. E **referenciatanodák többsége nem nyert**.

A támogatottak egy része, feltehetően profitszerzési szándékkal, olyan mennyiségű projekt megvalósítását kezdeményezte, amit egy évtizedes tanodatapasztalattal rendelkező szervezet biztosan nem vállalna. Különösen visszatetsző, hogy **a források egy része olyan szervezetekhez jutott el, amelyek oktatási intézményeikben, akár a most elnyert tanoda megvalósítási helyszínén, szegregáló módon kiszorítják iskoláikból a hátrányos helyzetű, illetve cigány/roma tanulókat.**

A szakmaiság, a tapasztalat, az innovatív szemlélet, a közoktatáshoz fűződő speciális viszony érzékelése és kezelése a szükségesnél kevésbé volt hangsúlyos szempont a pályázati kiírásban, de még nagyobb probléma, hogy a bírálatokban e kitételek sem érvényesültek. Olyan mélységben tapasztaltuk ezt az anomáliát, illetve találkoztunk **egyértelműen téves pontozással**, hogy a hozzáértés hiányán kívül a nemtörődömség és/vagy a koncepciózus döntések vádját is felveti a bírálókkal szemben. Ezeket az információkat nem volt könnyű megszerezni, hiszen pályázók csak **személyesen, a fővárosba utazva ismerhették meg** pályázataik részletes bírálatát, ráadásul a hatályos jogszabályoknak ellentmond, hogy **másolatot sem készíthettek** róla.

A beadott pályázatok számottevő részét formai-eljárásrendi vétségek miatt utasították el. E magas arány jelentős részben annak köszönhető, hogy a tanodapályázat volt az első olyan széles kört érintő pályázati kiírás, amelyre az új weblapon (EPTK) új szabályok szerint lehetett pályázni. A **teszt üzemmódot** mi sem jelzi jobban, hogy a döntéshozóknak sem sikerült az eredményeket időben felrögzíteniük.

A támogatottak számára is nehézségeket rejt a megvalósítás. A 272/2014. (XI. 5.) Kormányrendeletben megszabott költségvetési korlátok eleve **hátrányos helyzetbe hozták a civilszervezeteket** a közintézményekhez, egyházakhoz kötődő szervezetekkel, intézményekkel szemben, s megnehezítették a tanoda programjuk majdani megvalósítását. További nehézséget jelent számukra, hogy nyerteslistából kirajzolódó kép szerint az egyes projektek számára megítélt összegekből **rendszerszintű, megalapozatlan, esetenként a projekt megvalósítását ellehetetlenítő levonások** történtek, illetve a szerződéskötéshez kapcsolódóan **nem kaptak tájékoztatást** a pályázat beadása óta megváltozott körülmények kezeléséhez.

E jelentés a problémák elhárításának és hosszú távú kezelésének érdekében három területre fókuszálva fogalmaz meg **javaslatokat**, az alábbi témakörökben:

- 1. A tanodapályázat eredményeivel kapcsolatos problémák azonnali kezelése.**
- 2. A tanodák hosszú távú fenntartására vonatkozó szabályozás kidolgozása.**
- 3. A pályázati rendszer működésével összefüggésben a civilszféra megerősítése és a demokráciadeficit felszámolása.**

BEVEZETÉS

E jelentés célja, hogy világossá tegye azokat az anomáliákat, amelyeket az EFOP-3.3.1-15 Tanoda programok támogatása című pályázat eredményeivel kapcsolatban a tanodavilág érzékel, valamint felhívja a figyelmet néhány további nehézségekre, melyekkel a tanodát működtetők hosszú ideje küzdenek. Emellett célunk, hogy javaslatokat fogalmazzunk meg a felvázolt problémák rövid és hosszú távú megoldása érdekében.

A jelentésben elsősorban a TanodaPlatform hálózatához csatlakozott tanodáktól érkező, illetve róluk szóló adatokat, információkat használtuk fel. A tényyszerűség érdekében döntöttünk így, s ezzel a merítéssel is megjelenítjük a magyarországi tanodák körének számottevő részét. A TanodaPlatformhoz csatlakozott tanodákon kívül további tanodáktól is érkeztek visszajelzések pályázatuk bírálatát illetően, de ezeket ebben az összesítésben nem közöljük. Adataink egy további része a nyilvánosan elérhető nyerteslisták elemzéséből származik, vagyis a tanodavilág egészére vonatkozik.

MIRE JÓ A TANODA?

A magyarországi formális oktatási rendszer – többek között az oktatás méltányossága szempontjából – fokozódó mértékű diszfunkcionális működése miatt (Csapó, Fejes, Kinyó és Tóth, 2014) egyre inkább szükség van a közoktatási rendszeren kívül működő hátránykompenzáló és esélyteremtő programokra (Csovcsics, 2016; L. Ritók, 2016). E programok egy lehetséges megvalósulási formája a tanoda. A tanoda civil vagy egyház szervezetek által működtetett, helyi sajátosságokra, a gyermekek, fiatalok önkéntes részvételére és egyéni szükségleteire építő innovatív szemléletű hátránykompenzáló kezdeményezés, mely egy autonóm módon használt közösségi szintéren valósul meg. A tanoda olyan, a személyiségfejlődés egészét szem előtt tartó komplex szolgáltatást nyújt, amelyet a közoktatási rendszerben kevésbé sikeres, a társadalmi perifériára szoruló gyermekek és fiatalok korlátozottan vagy egyáltalán nem érhetnek el (Szűcs, 2015).

A tanodák létrehozásában alapvető szerepet játszott az a feltételezés, hogy a „hagyományos” iskola a hátrányos helyzetű, illetve cigány/roma tanulók sajátos szükségleteihez nem alkalmazkodik megfelelően, így lehetőség szerint egy eltérő szemléletű intézmény ellensúlyozó tevékenységére van szükség (pl. Kerényi, 2005). Ebből következően a tanoda általában az iskolától független, legtöbbször térben is elkülönülő kezdeményezés. A térbeli elkülönülést segítette korábban a tanodapályázatok azon kikötése, miszerint a tanoda és a közoktatási intézmény helyrajzi száma nem lehet azonos. A pályázatok a személyi független-

séget is támogatják, így nem javasolják, hogy a tanodaprogramokban azokat a pedagógusokat alkalmazzák, akik a közoktatási intézményekben oktatják a tanodai tanulókat, bár e kitétel nem valósul meg maradéktalanul (I. Németh, 2009). Ugyanakkor lényeges, hogy a tanoda a közoktatási intézménnyel szorosan együttműködjön (I. Márton, 2016).

Az angol nyelvre iskola utáni támogató programnak vagy extrakurrikuláris délutáni iskolának fordított kifejezések (REF, 2009) beszédesek, hiszen a tanodák a kötelező iskolai foglalkozások mellett, délután és/vagy hétvégenként, a tanulók önkéntes részvételével működnek. A tanodák tevékenységeinek lényeges – a formális oktatástól eltérő – jellemzőjének a célcsoport sajátosságaihoz rugalmasan alkalmazkodó működés módját, komplex pedagógiai megközelítését tekinthetjük, ami számos olyan lehetőség kiaknázását lehetővé teszi, amely a formális oktatás keretei között alig vagy jóval nehezebben valósítható meg. Példaként a szabadidős és a közösségfejlesztő programokat (Kelemen, 2016), a megszo-kottól eltérő pedagógus-diák és pedagógus-szülő viszonyt (Márton, 2016), valamint a cigány/roma tanulók identitását megerősítő tevékenységeket említhetjük (Baráth, 2016). Eltérő szemléletéből és rugalmas működés módjából következően a tanodát fenntartó civil szervezetekhez számos innovatív megoldás kifejlesztése köthető, elsősorban a pedagógiai módszerek, a szociális ellátás és a cigány/roma kisebbség helyi társadalmi integrációjának elősegítésével összefüggésben (a pedagógiai innovációkról bővebben lásd a TanodaPlatform keretében kiadott Mire Jó a tanoda? című kötetet és a szakmai műhelyeket összefoglaló filmeket).

A TANODAPLATFORM BEMUTATÁSA

A TÁMOP 3.3.9 tanodaprogram projektciklusában 177, többségében akkor induló tanoda kapott pénzügyi támogatást, emellett közel 20 tanoda működött egyéb forrásból. Az eltérő tapasztalattal és felkészültséggel rendelkező fenntartóknak a tanoda célcsoportjával, feladatával, módszertanával kapcsolatos álláspontja rendkívül széles skálán mozgott. A tanodaprogram kiszélesedése és az egyértelműen azonosítható nehézségek ellenére a tanodák szakmai működését és adminisztratív feladatainak teljesítését kezdetben nem kísérte központi támogató program, mely képzésekkel, szupervízióval, szakmai monitoringgal, tapasztalatok disszeminációjával vagy hálózatszervező munkával segíthette volna elő a projektek sikeresebb megvalósítását. Bár jelentős támogató program a korábbi pályázati ciklusokban sem valósult meg, korábban jóval kevesebb új belépővel kellett számolni. A támogató központi program hiányát felismerve a Motiváció Oktatási Egyesület 2013 decemberében létrehozta a TanodaPlatform elnevezésű szakértői csoportot, ami a

hálózatszervező munka következtében ma már egy tanodahálózatként is értelmezhető.

A kezdeményezés célja egyrészt hatékony érdekképviselést megvalósítása a tanodák szerepének tisztázásáért, egy kiszámíthatóbb finanszírozásért, a tanodai munka elismertségének növeléséért, másrészt a hálózatépítés elősegítése, harmadrészt a tanodák munkájának szakmai támogatása, fejlesztése (Fejes és Szűcs, 2016).

2016 októbere előtt 86 tanoda csatlakozott formálisan a TanodaPlatformhoz. Azokat a tanodákat soroljuk ebbe a kategóriába, akik kérték, hogy regisztráljuk adataikat a honlapunkra (www.tanodaplatform.hu). Néhány tanoda részt vett a rendezvényeinken, de nem kérte a regisztrációt. A regisztráltak döntő többsége alkalmanként vagy rendszeresen részt vett a rendezvényeinken, szakmai műhelyeinken. A TanodaPlatform szakmai programját egy szakértői csoport alakította, tagjai a szakértői csoport alapítói mellett a legaktívabb, innovatív tanodák képviselőiből állnak. 2016 októbere után nem fogadtunk új csatlakozási kérelmet, mert ebben az időszakban feltehetően nem szakmai okokból, hanem a pályázati esélyek növelése miatt jelentkeztek nálunk új szervezetek.

A TANODAVILÁG ÁLTALÁNOS PROBLÉMÁJA: A FOLYAMATOS FINANSZÍROZÁS HIÁNYA

Az első tanodák az 1990-es évek közepén jelentek meg, fenntartásuk elsősorban adományokhoz, illetve PHARE-os forrásokhoz kötődött. 2004-től kezdődően írnak ki pályázatokat a tanodák finanszírozására, melyek kezdetben elsősorban a már működő hátránykompenzáló műhelyeket erősítették meg. Az Európai Unióhoz történő csatlakozás óta eltelt időszakban 1–3 éveként megjelent valamilyen pályázat (1. táblázat), ami e tanodák egy részének lehetőséget adott a fennmaradásra. Azért csak egy részének, mert e pályázati kiírások között eltelt finanszírozás nélküli időszakokban a szervezetek jó része csak ideig-óráig volt képes fenntartani tevékenységét. A tanodák akár több tanévre is finanszírozás nélkül maradtak, amit a többség általában nem vészelt át. De a megkezdett munkát a fennmaradó szervezetek is csak csökkentett üzemmódban voltak képesek általában folytatni. Ez azt jelenti, hogy a másfél-két év alatt felépített struktúrákat (pl. tanulói időszavok, órarend, rendszeres fejlesztő és szabadidős programok) és kialakított kapcsolatokat (pl. tanulókkal, szülőkkel, közoktatási intézményekkel) minden pályázati ciklus kezdetén újra kellett építeni; ezek időigényesek, felépítésük gyakran éppen addig tartott, amíg egy pályázati ciklus befejeződött.

1. táblázat. A tanodapályázati kiírások néhány jellemzője a finanszírozás szempontjából

<i>Pályázat kódszáma</i>	<i>Pályázat címe (pályázati kiírás éve)</i>	<i>Támog- atás keret- összege * (forint)</i>	<i>Igényel- hető összeg/ tanoda (forint)</i>	<i>Nyertes tanodák száma</i>	<i>Megva- lósítási idő (hónap)</i>
HEFOP/200 4/2.1.4	Modell értékű tanoda típusú (extrakurrikuláris) tevékenységek támogatása a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikeressége érdekében (2004)	300 millió	12–15 millió	23	10–24
HEFOP/200 5/2.1.4.B	Tanoda programok támogatása (2005)	515 millió	15–19 millió	27	20–24
TÁMOP- 3.3.5/A/08/ 1	Tanoda programok támogatása (2008)	1,3 milliárd	14–22 millió	55	20–24
TÁMOP- 3.3.7/09/1 TÁMOP- 3.3.7/09/2	Minőségi oktatás támogatása, valamint az egész életen át tartó tanulás elősegítése a kultúra eszközeivel az LHH kistérségek esélyegyenlősége érdekében (2009)	n. é.	n. é.	9	n. é.
TÁMOP- 3.3.9.C-12 TÁMOP- 3.3.9.A- 12/1-KMR TÁMOP- 3.3.9.A- 12/2	A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai lemorzsolódását csökkentő intézkedések támogatása – Tanoda típusú programok támogatása (2012)	4 milliárd	10–30 millió	177	20–28
EFOP 3.3.1- 15	Tanoda programok támogatása (2015)	5 milliárd	25–30 millió	171	24–35**

Megjegyzés: az azonos tartalmú, de különböző régiókra kiírt, így eltérő azonosító számú pályázatokat össze-
vonva kezeljük; *: Polyacskó (2013) alapján, a rendelkezésre álló keretösszeg és a ténylegesen odaítélt
támogatás eltérhet; ** tervezett, e jelentés elkészítésekor még kérdéses a megvalósítás teljes ideje; n. é.:
nem értelmezhető.

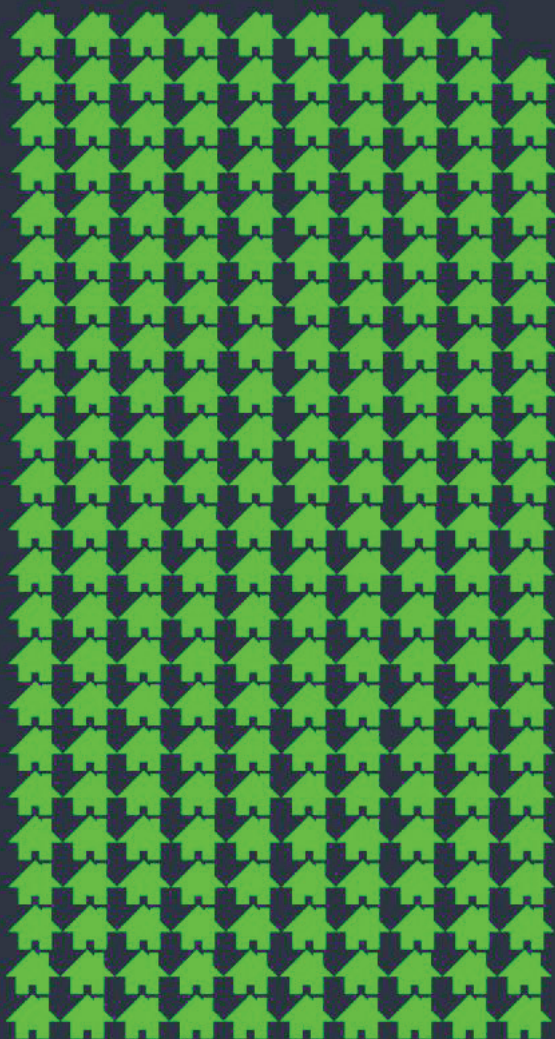

A nyertesek listáján szereplő szervezetek összevetéséből kirajzolódó kép szerint összesen 456 tanodát támogattak eddig az említett HEFOP-, TÁMOP-, EFOP-forrásokból. A pályázó 283 szervezet között mindössze 9 olyan, amely három alkalommal pályázott sikeresen, további 45 szervezet két alkalommal. Vagyis a tanodák többsége nem éli túl a finanszírozás nélküli időszakokat. Bezár, majd egy másik szervezet egy másik helyszínen újratekinti. Azután az is bezár és így tovább. A néhány, hosszabb távon is fennmaradó tanoda folyamatos újratekintésre és újratekintésre kényszerült, miközben a hátránykompenzáló tevékenység sikere folyamatosságot és időt igényel.

Tanodapályázaton többször nyertes szervezetek

A tanodák működtetésére kiírt eddigi HEFOP-, TÁMOP- és EFOP-pályázatokon 283 szervezet nyert összesen, amelyből mindössze 9 pályázó szervezet nyert három alkalommal, 45 két alkalommal.

A tanodák többsége nem éli túl a finanszírozás nélküli időszakokat.

229 szervezet
egyszer nyert

45 szervezet
kétszer nyert

9 szervezet
háromszor nyert

Az EFOP-3.3.1-15 PÁLYÁZAT ÉRTÉKELÉSÉNEK ANOMÁLIÁI

ÉLSZALASZTOTT LEHETŐSÉG, ROMBOLÓ KÉSLEKEDÉS

2015 elején nagy várakozással tekintettek a jövőbe a működő tanodák, hiszen reálisnak látszott annak a lehetősége, hogy folyamatos finanszírozást kapjanak, azaz mire pályázatuk lejár, éppen meglehet az új pályázat eredménye. Nem így történt. Egyrészt a pályázati kiírás késve, a projektek lezárását követően, csak 2015 októberében jelent meg. Másrészt a 2015. december 31-i beadású pályázat eredményének 2016 márciusában kellett volna megjelennie, ám csak 2016 szeptemberének végén lett nyilvános a nyertesek listája. Ez a késlekedés, azaz a finanszírozás nélküli időszak hosszának növekedése további veszteségekkel járt. A tanodák másfél-két évig ismét finanszírozás nélkül maradtak, egy részük már az eredményhirdetés előtt bezárta kapuit, elvázott, nem tudta fizetni a rezsit, bérleti díjat, munkatársakat. Néhányan csökkentett kapacitással, erőn felüli áldozatvállalással túlélték, folyamatosan működtek. Az már szinte megszokott, hogy az oktatási pályázatok eredményei és megvalósítási futamideje általában nem illeszkedik a tanév rendjéhez. Az eredmények szeptember végi kihirdetése legfeljebb novemberrel kezdődő projektindítást tesz lehetővé.

„Az addig rendben van, hogy a tanoda nem az iskolát helyettesíti, de azért a támogatásokat jó volna a tanévekhez igazítani. Ehhez képest az előző tanoda támogatás 2015 nyarán kifutott, az új eredménye meg ugye a héten jött meg, tehát kimaradt egy teljes tanév. Sokan, akik csak tanodát működtetnek, már tavaly nyáron bezártak.” (Békési Andrea, Magyarmecseki Tanoda)

„2015 februárja óta pályázati támogatás nélkül, sok önkéntessel, csökkentett működéssel visszük a tanodát. Míg korábban négy napot voltunk nyitva este hétig, addig most csak három napot és hamarabb zárunk. Nyáron már csak pótvizsgára tudtuk készíteni a gyerekeket, egy informatikai cég jóvoltából tudtunk egy hetes tábort szervezni. Új gyerekeket nem tudtunk befogadni, sok kollégától meg kellett válnunk.” (Kelemen Valéria, Motiváció Tanoda – Szeged)

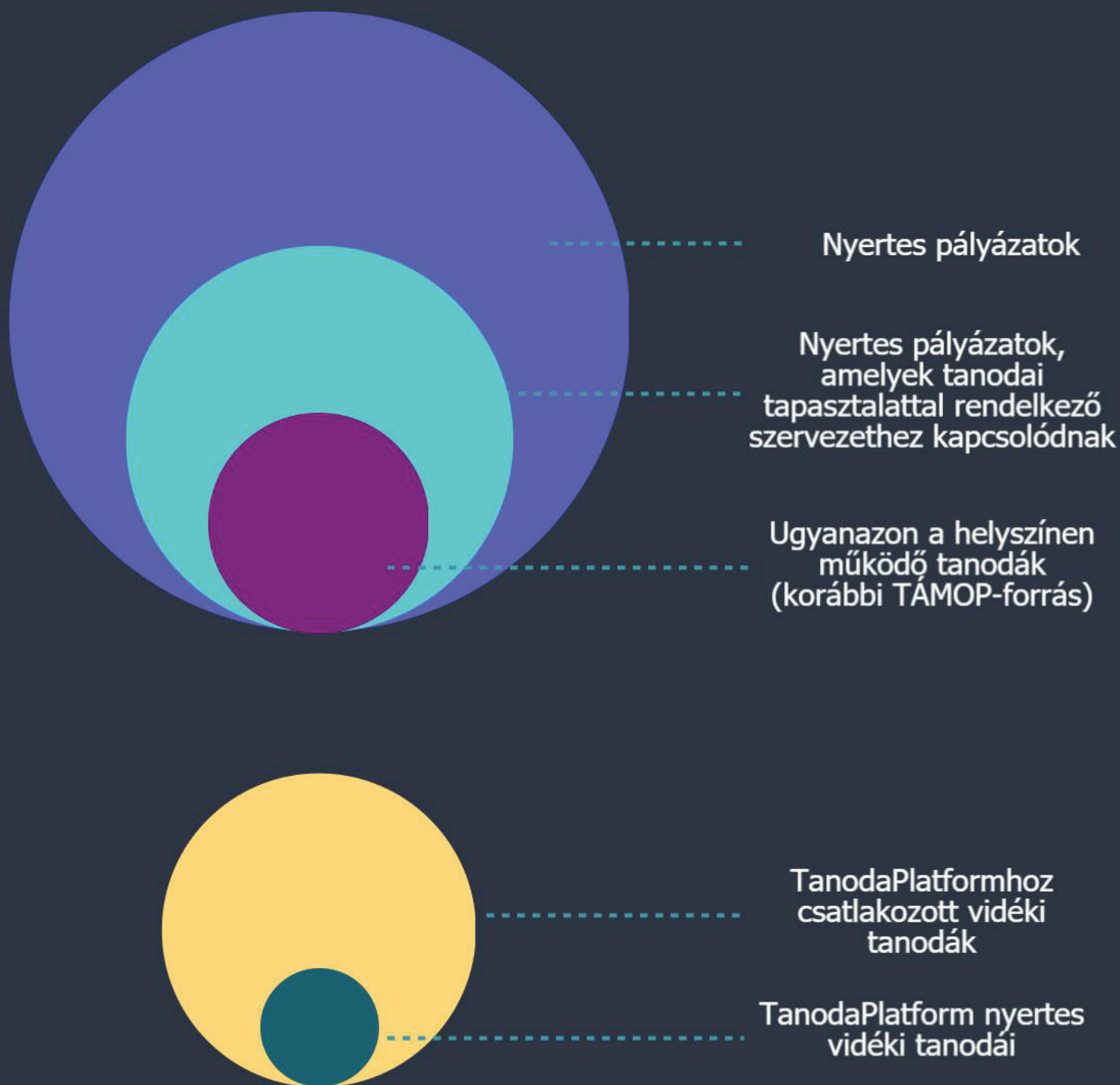
A TAPASZTALT TANODÁSOK HÁTTÉRBE SZORÍTÁSA

A 2012-es pályázat mérföldkőnek nevezhető, hiszen a korábbiaknál jóval több, közel 180 projekt kapott támogatást. Ezzel a tanodamozgalom egyértelműen kiszélesedett, hiszen a pályázati forrás jóval túlmutat azon, hogy a régóta működő műhelyeket erősítse. A támogatottak körében a hátránykompenzációval régóta foglalkozó szervezetek mellett számos új kezdeményezés is megjelent, ami mindenképpen pozitívum. Ugyanakkor a 2015-ben kiírt pályázati forrás nagyságrendileg ugyanannyi tanoda működését teszi csak lehetővé. A hátránykompenzációban szerzett tapasztalatok, a hatékonysági (pl. kiépített kapcsolatok) és gazdasági (pl. kiépített infrastruktúra) szempontok egyaránt azt mondják, hogy elsősorban a már működő tanodák továbbélését érdemes célul kitűzni a pályázati támogatások odaítélésékor.

Az EMMI Szociális ügyekért és Társadalmi felzárkózásért Felelős Államtitkárságának munkatársai egyértelműen szakértelemmel és elkötelezetten dolgoztak a szakmai háttéranyagok elkészítésén, a pályázati kiírás megalapozásán, kiemelt célként kezelve a már bizonyított tanodák további támogatásának elősegítését. A célokat azonban valószínűleg nem sikerült a pályázati kiírás operatív szintjére konvertálni, mivel a már működő tanodák helyett az EFOP 3.3.1-15 nyertesének listáján főként olyan szervezetek szerepeltek, akik korábban még nem működtettek tanodát, mindössze a nyertes pályázók negyedének volt korábban tanodamegvalósítói tapasztalata. Vagyis sok nyertes szervezet kezdi meg mostanában a tanodához szükséges infrastruktúra felépítését, a tanulók toborzását, közösséggé formálását, a partneri kapcsolatok kialakítását a családokkal, oktatási és szociális intézményekkel. Miközben sok, régóta működő gyermek- és pedagógusközösség széled szét, illetve marad kihasználatlanul a kialakított infrastruktúra.

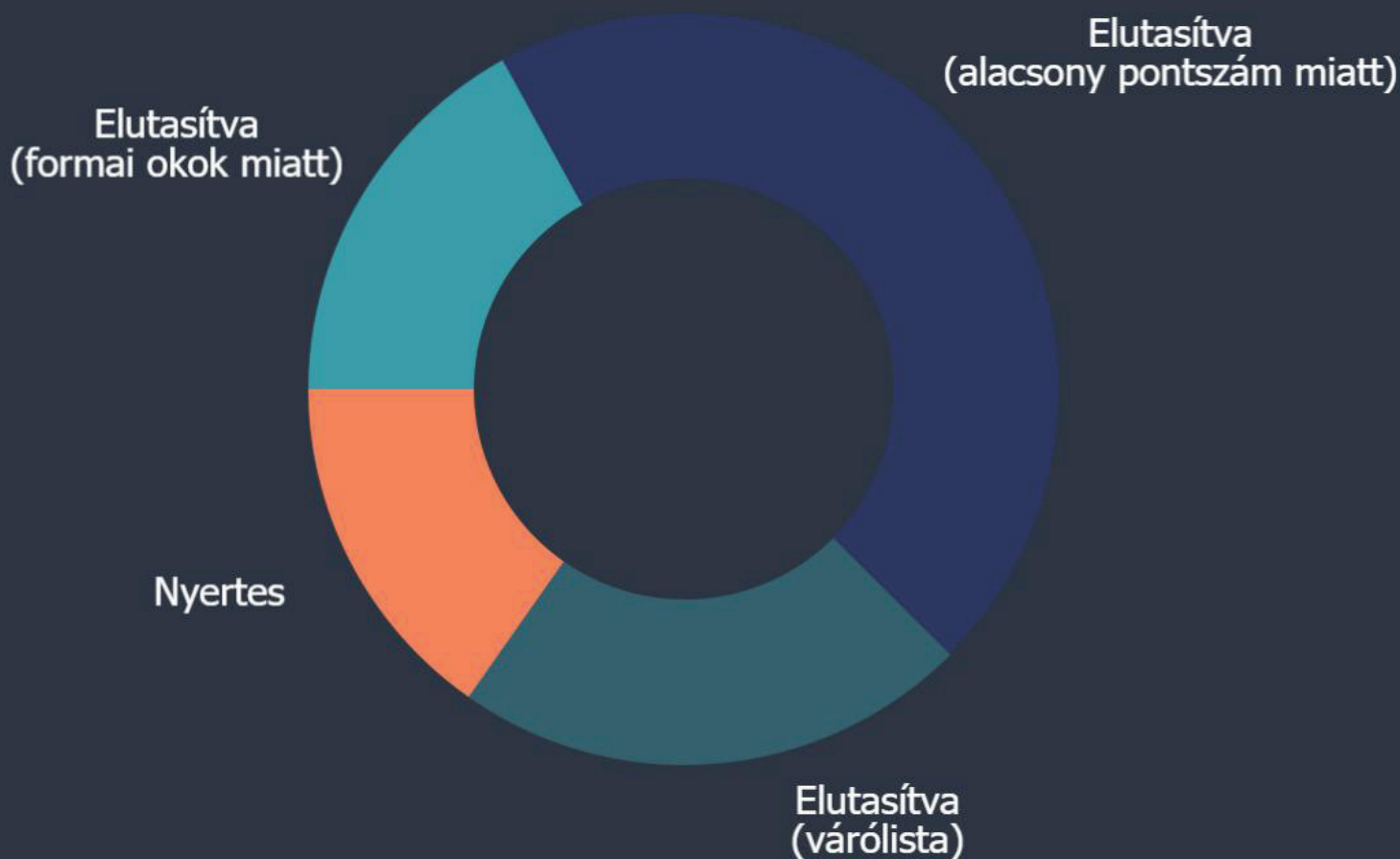
„Az ügy azért is ellentmondásos, mert az Emmi korábban azt mondta: kiemelt szempont, hogy a tapasztalt tanodák tovább dolgozhassanak. Csakhogy szakmailag fontos, meghatározó intézmények maradtak támogatás nélkül. Például a Toldi Tanoda, ami öt éve működik, mégsem felelt meg a kritériumoknak – miközben többen kaptak pénzt tanoda alapítására. Vagyis még nem is léteznek” (L. Ritók Nóra, Toldi Tanoda)

Az EFOP-3.3.1-15 tanodapályázat eredményeinek áttekintése

A TanodaPlatform tanodáinak eredményei az EFOP-3.3.1-15 pályázaton

A TanodaPlatform kezdeményezés azt tűzte ki célul, hogy a tanodákat hálózatba szervezze, szakmai munkájukat támogassa, érdekeiket érvényesítse.

A hálózathoz 86 tanoda csatlakozott, közülük 17 tanoda nem érintett ebben a pályázatban.

MEGALÁZOTT NAGY MÚLTÚ TANODÁK, MAGÁRA HAGYOTT SZEGREGÁTUMOK

Létezik néhány olyan tanoda Magyarországon, amely évtizedes múltra tekint vissza, és olyan, többségében cigány/roma családok által lakott kistelepülésen működik, ahol nemcsak a gyermekek és a fiatalok számára kínál programokat, hanem részben a hiányzó kulturális lehetőségeket is pótolja a település egész lakosságát tekintve. Ilyen tanoda például az alsószentmártoni, a gilvánfai, a szendrőládi, a toldi vagy a bátonyterenyei. E tanodák munkájára követendő modellként tekintenek az oktatási hátránykompenzációval foglalkozó szakemberek, de jól ismeri ezeket a kezdeményezéseket a szélesebb közvélemény egy része is. E tanodákat sokan tartják követendő mintának, innovációik ismertek, gyakorlati tapasztalataikat sokan hasznosítják (pl. tanodai jutalmazó rendszerek, társasjáték-pedagógia, családfakutatás). Ezen innovatív, nagy múltú, leszakadó térségek szegregált kistelepülésein működő tanodák többsége nem nyert az EFOP-tanodapályázaton.

„Fontos feladata, hogy minél több programot vigyen be a falu életébe, és minél több ott lakót vigyen ki – a falun kívülre. Így ha ez nem tud megfelelően működni, vagy nem tud vonzó programokat biztosítani, az odajárók, különösen a kamaszok egyszerűen eltűnnek, megkezdődik az iskolai lemorzsolódás.” (Ambrus László, Kászai Dásztziszsa Tanoda Gilvánfa)

ISKOLÁK, SZEGREGÁLÓ EGYHÁZI ISKOLÁK, AGRÁRSZERVEZETEK, LOBBICSOPORTOK IS NYERTEK

A tanodavilág nyitott, befogadó. A pedagógiai filozófia, a vallási-világnézeti, szervezeti háttér vagy a működési modell szempontjából sokféle szereplő alkotja. Közös céljuk a hátrányos helyzetű gyermekek támogatása. Rengeteg a feladat, a támogatásra szoruló gyermek és fiatal, ezért örömmel és kollegiálisan fogadják új szereplők megjelenését, ugyanakkor értékeik, jó hírük megvédése érdekében próbálják kiszűrni köreikből a hiteltelen konjunktúralovagokat. A nyertesek listájával kapcsolatos általános felháborodásnak az az egyik oka, hogy jól működő, bizonyított szakmai műhelyek nem nyertek, másrészt a nyertesek vélelmezett köre is felzúdulást keltett.

A támogatottak egy része, feltehetően profitszerzési szándékkal, olyan mennyiségű projekt megvalósítását kezdeményezte, amit egy évtizedes tanodatapasztalattal rendelkező szervezet biztosan nem vállalna, mivel tisztában van a feladat folyamatával, dinamikájával, illetve ismeri a szakmai műhelyek és megsegített közösségek kialakításának energiaigényét, szakemberhiányát. Mégis 9 szervezet nyerte el „csomagban” a projektek 35%-át, miközben többen közülük nyilvánvalóan képtelenek lesznek megvalósítani ennyi projektet megfelelő minőségben.

A legsikeresebben pályázó szervezetek az EFOP-3.3.1-15 pályázaton

100 nyertes szervezet

171 nyertes projekt

A legsikeresebb 9 szervezet nyerte el a projektek 35%-át. Közülük 2 szervezet korábban nem működtetett tanodát.

A tanodamozgalom azért jött létre és szélesedett ki, mert a közoktatás képtelen a hátrányos helyzetű, illetve a cigány/roma tanulók többsége számára megfelelő oktatási minőséget nyújtani, hátrányaikat kompenzálni. Ezért érthetetlen, hogy a korábbi tanodapályázatokkal ellentétben miért pályázhattak és nyerhettek tanodaforrásokat ekkora mértékben iskolák, kollégiumok, iskolákhoz kötődő alapítványok. Egy rendszer hibáit orvosló kezdeményezést értelmetlen és pazarló a diszfunkcionális rendszer szereplőivel feltölteni. Más nézőpontból: a tanoda pályázati kiírást nem szabad az – egyébként mind személyi, mind intézményi szinten valóban alulfinanszírozott – oktatási rendszer alapműködésének finanszírozására fordítani, mivel ezek a források nem oldják meg az alulfinanszírozottság problémáját, viszont ellehetetlenítik egy más szemléletű, innovatív támogató rendszer működését.

„Különösen fáj, hogy mi, akik a Református Egyház által fenntartott iskolából kizorult hátrányos helyzetű gyerekekkel foglalkozunk, nem kapunk egy fillért sem. Miközben ők, akiknél gyakorlatilag nem tanul olyan gyerek, akiknek a felzárkóztatására ezek a pályázatok szólnak, megkapják a pénzt. Ezzel egyszerűen nem tudok mit kezdeni, mert nincs is rá logikus magyarázat”(L. Ritók Nóra, Toldi Tanoda)

Különösen visszatetsző, hogy a hátránykompenzáló források egy része olyan szervezetekhez jutott el, amelyek oktatási intézményeikben, akár a most elnyert tanoda megvalósítási helyszínén, szegregáló módon kizorítják iskoláikból a hátrányos helyzetű, illetve cigány/roma tanulókat. Tragikomikus és a program kudarcát jól jelzi, hogy a nyertesek között számottevően megjeleníthető az agrárszervezetek, gazdakörök egy csoportja is, miközben régi tanodásokat a tapasztalataik hiányára hivatkozva utasítottak el.

A 171 nyertes tanoda néhány jellemzője fenntartó szerint (EFOP-3.3.1-15 pályázat)

Egyházi kötődésű pályázatok (33)

Agrárszervezethez
kötődő pályázatok (5)

Iskolai kötődésű pályázatok (15)

Agrár, lótartással
foglalkozó
szervezethez kötődő
pályázat (1)

Egyházi iskolához kötődő
pályázatok (10)

A SZAKMAISÁG ÉS A TAPASZTALAT HÁTTÉRBE SZORULÁSA

A pályázati eredmények nem voltak teljesen váratlanok, a TanodaPlatform is jelezte több fórumon, több alkalommal – például az Antiszegregációs Kerekasztalon az EMMI számára –, hogy anomáliák várhatók a tanodapályázat elbírálásakor.

Egyrészt a pályázati kiírásba nem sikerült átemelni a szakmai háttéranyagok, például a tanodák szakmai működését és filozófiáját összegző Tanodaszterd szemléletét, megálapításait. Így a szakmaiság, a tapasztalat, az innovatív szemlélet, a közoktatáshoz fűződő speciális viszony érzékelése és kezelése a szükségesnél kevésbé volt hangsúlyos szempont a pályázati kiírásban.

Nem sikerült megtartani a döntéshozók azon ígéretét, hogy a kiírás elsősorban a gyakorlatot szerzett tanodákat fogja helyzetbe hozni annak érdekében, hogy munkájukat folytathassák. Ha ez a szándék utat tört volna a bürokrácia útvesztőiben, akkor feltehetően nem gondolta volna 900, korábban tanodát nem működtető pályázó, hogy eséllyel indul a pályázati kiírás, illetve a már működő tanodák tapasztalatait megfelelően elismerték és felhasználták volna a kiválasztási szempontrendszer kidolgozásakor.

Utóbbi szándék nyomokban felismerhető a bírálati pontrendszerben, de egészen bizonyos, hogy az esetek többségében az értékelés során jelentős súllyal nem érvényesült. Olyan mélységben tapasztaltuk ezt az anomáliát, hogy a hozzáértés hiányán kívül a nem-törődömség és/vagy a koncepciózus döntések vádját is felveti a bírálókkal szemben. Egyszerűen fogalmazva: vagy nem olvasták el a pályázat szakmai anyagát, vagy csaltak az értékeléskor. Számos példa közül a legbeszédesebb több rutinos, évtizedes múltra visszatekintő tanodás közös élménye: a bírálati lapokon olvasottak szerint a korábbi megvalósítási tapasztalatok, beágyazottság hiánya miatt vesztek pontokat – miközben oldalakon keresztül mutatták be korábbi eredményeiket.

„Mi öt éve a szegregátumban a gyerekeket és a felnőtteket is a részvételi demokráciára ösztönözzük. Arra tanítjuk, hogy igenis van beleszólásuk abba, hogy mi történik velük. A gyerekek már képesek érvelni, kiállni az érdekeikért, de az elbírálók szerint ez rossz, a tanárnak autokratikus módon kell döntenie arról, hogy mi történik a tanodában.” (L. Ritók Nóra, Toldi Tanoda)

„12 éve innovatív módszerekkel dolgozunk: játszóház van, kézműves foglalkozás, projekt-napok és hetek, gitárszakkör, drámapedagógia, önismeret- és jövőkép-fejlesztés, pszichológussal dolgozunk, a családi napokon a szülőket is bevonjuk. Mi ez, ha nem innovatív módszer?” (Tomics Annamária, Fekete Láng Tanoda, Komló)

TANODÁKON TESZTELT PÁLYÁZATI FELÜLET

A beadott pályázatok számottevő részét – az Emberei Erőforrások Minisztériumának tájékoztatása szerint a pályázatok 15%-át – formai-eljárásrendi vétségek miatt utasították el (EMMI, 2016). E magas arány jelentős részben annak köszönhető, hogy a tanodapályázat volt az első olyan széles kört érintő pályázati kiírás, amelyre az új weblapon, a Széchenyi 2020 Elektronikus Pályázói Tájékoztató Felületen (EPTK) új szabályok szerint lehetett pályázni. A felület és az eljárásrend olyannyira nem volt kiforrott, hogy két héttel a pályázat beadása előtt egy kisebb, zömében tanodásokat érintő pályázatnál még részben más volt az eljárásrend. Amennyiben a pályázók e korábbi tapasztalat alapján jártak el tanodás pályázataiknál, könnyen elbukhattak formai hiba miatt.

A teszt üzemmódot mi sem jelzi jobban, hogy a döntéshozók is csak egy héttel az eredmények nem hivatalos, tájékoztató jellegű kihirdetését követően tudták rögzíteni a maguk által működtetett elektronikus felületre az eredményeket, technikai nehézségekre hivatkozva.

DEMOKRÁCIADEFICIT A BÍRÁLATOK MEGISMERÉSEKOR – TITKOLT BÍRÁLATOK

Bár az EPTK technikailag alkalmas lenne arra, hogy a pályázók egyszerűen és költségmentesen megismerjék bírálati eredményüket, mindezt csak személyesen tehetik meg. Időpontkérést követően Budapestre kell utazniuk, hogy tanulmányozhassák a pályázataikra kapott részletes bírálatokat. Fényképet, fénymásolatot nem készíthetnek erről a dokumentumról, ami további érthetetlen akadályozó tényező egy esetleges fellebbezés benyújtásánál. Ráadásul a hatályos jogszabályoknak ellentmond ez az eljárás (a betekintéssel kapcsolatos eljárásrendet a 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatások általános szabályairól részletezi). Ez az antidemokratikus, átláthatóságot, nyilvánosság biztosítását korlátozó eljárásrend kiemelt terheket jelent a fővárostól távoli, periférikus területeken dolgozó pályázók számára – akik a tanodapályázat legfontosabb célcsoportját alkotják. Mind időráfordítás, mind utazási költség szempontjából a periférián élőkét sújtja leginkább ez a rendelkezés – és mindez egy esélyegyenlőségi pályázat esetében történik így.

SABLONVÁLASZOK, HIBÁS ÉRTÉKELÉS

Néhány vesztes pályázót nem riasztottak el a bírálati anyagok megismerését akadályozó körülmények. Véleményük szerint a bírálati anyag takargatása nem alaptalan: megdöbbenően alacsony színvonalú és szakmaiatlan értékelésekre bukkantak. Sablonválaszokra, amelyek nem illeszkedtek a pályázatukhoz. Több oldalon keresztül kifejtett korábbi tapasztalatokat, referenciákat nem vettek figyelembe a bírálat során.

Elmondásuk szerint nem eldönthető: egyáltalán nem olvasták el az értékelők a beadott anyagot, vagy egy beteg szubkultúra cinikus vicceként kell az értékelésre tekinteniük.

„Heindl szerint el sem olvasták a pályázatukat az elbírálók. Erre abból következtetett, hogy nulla pontot kaptak a pályázaton arra szempontra, ami a már régóta működő tanodákat volt hivatott előnyhöz juttatni. Miközben kerek-perec benne volt a pályázatukban, hogy már több éve sikeresen működtetnek tanodát a dél-baranyai kis faluban.” (Heindl Péter, Magyarmecseki Tanoda)

A FELLEBBEZÉS ÉRTELMETLENSÉGE

A felsorolt problémák orvoslására az eljárásrend szerint akkor van lehetőség, ha a pályázó kifogást emel a döntés ellen. Azonban a kifogást mindössze eljárásrendi kérdésekben lehet megtenni, tartalmi problémák esetében nem. Tehát például az ellen, hogy egy rutinos tanoda tapasztalatait bizonyítható módon nem vették figyelembe a bírálatsorán, nem lehet kifogást emelni.

Amennyiben mégis elfogadják a kifogásban foglaltakat, s magasabb pontszámot kap a pályázó, továbbra sem változik a helyzete. Mivel a programra szánt keretösszeg elfogyott, az eredeti döntés felülbírlata és a pontszámok nyertesszint fölé emelése esetében sem kap finanszírozást a kárvallott tanoda. E tény ismeretében sok pályázó meg sem próbálja érdekeit érvényesíteni.

Fontos megjegyezni, hogy a fellebbezés benyújtása kapcsán az is visszatartó tényező, hogy a döntésre elméletileg 30+30 nap áll rendelkezésre, de ennek betartásában kevésbé bíznak a tanodát működtető szervezetek, hiszen az eredményhirdetés is fél évet csúszott. Az egyébként is kivéztetett tanodák többsége nem meri megengedni magának azt a luxust, hogy igazáért küzdjön, mivel tisztában van azzal, hogy ez a pályázati források folyósításának jelentős csúszásával járhat.

RENDELET A CIVILEK KISZORÍTÁSÁRÓL

A 2014–2020 programozási időszakban az európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjét a 272/2014. (XI. 5.) Kormányrendelet szabályozza. Ez a rendelkezés a civilszféra szempontjából több ponton életszerűtlen, illetve hátrányos helyzetbe hozza a civil szervezeteket a közintézményekhez, egyházakhoz kötődő szervezetekkel, intézményekkel szemben.

A költségvetési korlátok esetében például az általános (rezsi-) költségeket az elnyert támogatás legfeljebb 1%-ban határozza meg. Ennek értelmében a kommunikációs és postaforgalmi szolgáltatásokra, közüzemi szolgáltatásokra, karbantartásra/állagmegóvásra,

bankszámlanyitásra és -fenntartásra, valamint dokumentációs/archiválási költségekre a tanodapályázat megvalósítása során a maximális támogatási összeg esetében legfeljebb 300.000 forintot lehet elszámolni. A projekteket minimum 24 hónapra kellett tervezni, de ekkora összeg a fűtési szezonban 4–6 hónapra elegendő.

A projektmenedzsment-költség az összes elszámolható költség maximum 2,5%-a lehet. A pályázati kiírás szerint kötelező projektmenedzsment és pénzügyi vezetőt foglalkoztatni – előbbi munkaviszonyban vagy megbízási szerződésen alapuló jogviszony keretében, utóbbit akár vállalkozói jogviszony keretében is. Mindeközben minimális futamidő és maximális elnyert támogatás esetében havi bruttó 31 250 Ft-ot lehet elszámolni a két kötelezően betervezett munkatárs díjazására. Mindkét példa arra utal, hogy anyagi tartalékokkal általában nem rendelkező, célzott támogatásokból gazdálkodó, minimális működési költséget összegyűjtő nonprofit szervezeteket olyan korlátok közé szorítják, amelyek ellehetetlenítik működésüket. Közintézményekhez, egyházakhoz, önkormányzatokhoz kötődő szervezetek, intézmények esetében e feltételek teljesítése sokkal reálisabb, hiszen fenntartójuk, háttérszervezetük finanszírozza az alapműködésüket. A független civilek versenyhátrányba kerülnek, így sérül a pályázó szervezetek közötti esélyegyenlőség.

Más szempontból értékelve a 272/2014. (XI. 5.) Kormányrendelet hatását kijelenthető, hogy nagyobb projektek, központi programok esetében indokoltak ezek a költségvetési korlátok. A 100 millió forint alatti összköltségvetésű projektek esetében relevánsak a jelzett problémák – a civilszervezetek jellemzően ilyen programokat valósítanak meg.

CIVILEK HÁTRÁNYBAN, PÁLYÁZATÍRÓK ELŐNYBEN

A rendelet logikáját vizsgálva azt sem lehet mondani, hogy a költséghatékonyság és a puritanizmus indokolta a fenti korlátok bevezetését. Erre utal az, hogy az előkészítés költségeit az elszámolható költség 5%-ában maximalizálták, ami kiegészül további 1%-kal, amit a közbeszerzési szakértő, illetve a közbeszerzési eljárás díjára lehet fordítani. Maximális támogatás esetén tehát 1 500 000 Ft-ot lehetett előkészítésre költeni, továbbá 300 000 Ft-ot a közbeszerzési szakértőre.

Szembetűnő az elkerülhetetlen kiadásokra fordított költségvetési elemek alacsony összege és a tipikusan pályázatíró cégek által megszerezhető előkészítési költségek relatív magas mértéke közötti aránytalanság, és megmagyarázza a pályázatíró cégek meglepően rámenős ügyfélszerzési tevékenységét a pályázatírás időszakában.

„A pályázatnak feltétele volt, hogy az újaknak egy, már tanodát működtető szervezettől együttműködési szándéknyilatkozatot kellett benyújtania. Sokan kerestek minket és voltak igen kétségbeejtőek köztük, olyanok, akik azt sem tudták, mi van a pályázati kiírásban. Azt mondták, úgyis pályázatíró cég írja az anyagukat.” (Tasnádi Zsófia, Élmeny Tár Tanoda, Pécs)

A felhasználható költségek aránytalansága

Előkészítés költségei
1.500.000 forint
+
közbeszerzés költségei
300.000 forint

Egyéb rezsiköltség*
300.000 forint

* posta, telefon, internet, karbantartás, állagmegóvás, bankköltségek, dokumentációs költség, fűtés, áram, víz, szemétszállítás

NYERNI SEM FELHŐTLEN – RENDSZERSZERŰ ELVONÁSOK

Habár a várakozásokhoz képest jóval kevesebb azon nyertes tanodák száma, amelyek megkezdett munkájukat folytathatják, az öröm mégsem felhőtlen a nyertes tanodák körében sem. A nyerteslistából kirajzolódó kép szerint az egyes projektek számára megítélt összegekből rendszerszerű levonások történtek, azaz megközelítőleg 40 tanoda esetében a költségeket nagyjából 10%-kal csökkentették – amennyiben feltételezzük, hogy a pályázók többsége a maximális 30 millió forintra, de legalább 29 millióra pályázott.

Ezt a gyanút látszik megerősíteni az a tény, hogy a korábban emlegetett 5,3 milliárdos forrás 5 milliárdra csökkent, csak hogy a pályázati kiírásban szereplő minimális nyertes projektek száma nem változott. Valószínűleg elfelejtették a várható nyertesek számát arányosan megosztani, amikor az EFOP- és a VEKOP-forrásokat kettéválasztották, és az EFOP-forrásokat 300 000 000 Ft-tal csökkentették. Feltételezhetően ezekből a rendszerszerű elvonásokból gazdálkodták ki a minimális 170 nyertes projekt indikátorának teljesítését. Az elvonások nagyságrendje alapján e felvetés reálisnak tűnik.

A gyanút tovább erősíti, hogy a tudomásunkra jutott információk szerint e levonások nem hogy megalapozottak nem voltak, de gyakran a szakmaiságot is teljesen nélkülözték. Ilyen példa lehet, hogy a pályázatok egyikében a 40 órás tanodavezető munkakörre tervezett forrásokat csökkentették le. Eredetileg bruttó 188 976 Ft-ot keresett volna havonta a tanoda mindennapjait koordináló és pedagógiai feladatokat egyaránt ellátó, korábban hátránykompenzáló oktatási programokban, többek között tanodában több éves tapasztalattal rendelkező munkavállaló. A betervezett összeg jóval, több mint 30 000 Ft-tal alatta marad a köznevelésben elérhető – hasonló feladatok elvégzése esetében egy hasonló tapasztalatokkal rendelkező pedagógusi – keresetnél. A 2016 szeptemberétől érvényes bértábla szerint a köznevelésben hasonló életkorú és tapasztalattal rendelkező pedagógusok (II. kategória, 3–5 év tapasztalat, Pedagógus I., felsőfokú végzettség) esetében a minimális kereset bruttó 212 541 Ft. A bírálók szerint a 40 órás tanodavezetői munkakör kevesebb mint nettó 67 000 Ft-ot ér.

E döntés azt üzeni, hogy azoknak a diplomás szakembereknek a munkája kevesebbet ér, akik szegény családból származó tanulókkal, illetve cigány/roma tanulókkal foglalkoznak. Ez teljes mértékben ellentmond a tanodapályázat célkitűzéseinek. Fontosnak tartjuk azt is, hogy több kutatás rámutatott arra, miszerint a hátrányos helyzetű tanulókat Magyarországon általában kevésbé felkészült pedagógusok oktatják a köznevelési intézményekben (pl. Varga, 2009), ami azon a racionális piaci mechanizmuson alapul, hogy azok a pedagógusok, akiknek munkapiaci pozíciójuk kedvezőbb (pl. felkészültebbek, tapasztaltabbak), inkább választják azokat az iskolákat, ahol magasabb társadalmi pozíciójú tanulókat oktathatnak, hiszen ugyanazért a bérért kedvezőbb körülmények között dolgozhatnak, illetve

kevésbé súlyosak azok a megoldandó feladatok, amelyekkel munkájuk során szembesülnek. Nem véletlen, hogy a szegregált iskolákban alacsonyabb az oktatás minősége (pl. kevésbé felkészült pedagógusok, szaktanárok hiánya), illetve az sem, hogy illetménykiegészítést kapnak számos hazai pályázatban a hátrányos helyzetű tanulókkal foglalkozó pedagógusok. Sajnálatos módon az említett döntés a közoktatási intézményekhez hasonló mechanizmust erősít a tanodákban a pedagógusok megoszlása kapcsán.

AKIKRŐL SZÓ SEM ESİK...

Az eddig áttekintett EFOP-3.3.1-15 pályázati program a konvergencia régiókra vonatkozott. A közép-magyarországi régió tanodái a VEKOP-7.3.2-16 pályázati kiírás keretében igényelhettek további finanszírozást. Ez a pályázat fél évvel később jelent meg, mint az EFOP-kiírás, így az ő esetükben még hosszabb a projektfinanszírozás nélküli időszak. Remélhetőleg az EFOP-3.3.1-15 pályázat kapcsán tapasztalt bírálati anomáliák nem sújtják őket, de a források késlekedése egészen biztosan ellehetetlenítette munkájukat.

JAVASLATOK

1. A tanodapályázat eredményeivel kapcsolatos problémák azonnali kezelése

1.1 A tartaléklistán szereplő, vagy a kifogás elbírálását követően tartaléklistába bekerülő, korábban is működő tanodák beemelése a támogatottak körébe, EFOP-3.3.1-15 célzott forrásemeléssel.

1.2 2016. október 28-ig meghívásos pályázat vagy erősen fókuszált célzású nyílt pályázat kiírása a korábban működő, támogatásban nem részesülő tanodák számára.

1.2.1 Meghívottak köre/célcsoport:

- Az elmúlt három évben bizonyítható módon tanodát működtető szervezet
  - o TÁMOP-3.3.9 megvalósítói
  - o TÁMOP-3.3.5 és TÁMOP-3.3.7 programok további támogatásban nem részesülő, de tovább működő tanodái
  - o TÁMOP-forrásban nem részesülő, de bizonyítható módon működő tanodák (pl. együttműködési megállapodás támogatóval és egyértelműen dokumentált program, aktív TanodaPlatform-tagság).
- Pályázott az EFOP-3.3.1-15 kiírásra, de nem kapott támogatást (elutasított, tartaléklistás, formai hibás egyaránt)
  - o Az eddigi megvalósítási helyszínre adhat be pályázatot a tanoda fenntartója, új helyszínre nem, mivel a már működő tanodák munkájának a biztosítása a cél.
  - o Szakmai programra, referenciákra, Tanodasz tenderd figyelembe vételére fókuszáló bírálati rendszer, ami alkalmas a szakmai program, illetve a pályázó tapasztalatának differenciált felmérésére.
  - o Gyorsított és/vagy határidőket betartó eljárásrend annak érdekében, hogy mielőbb pályázati finanszírozásból végezhessek munkájukat a tanodák.
  - o EFOP-3.3.1-15 programmal összehangolt ütemezés és feltételrendszer mind a projekt zárásának időpontja, mind a finanszírozás mértéke szempontjából.

1.3 Áthidaló támogatás, gyorssegély október végi kiutalással mindazok számára, akik jelenleg is tanodát működtetnek, de nem kapnak pályázati támogatást.

- o A támogatás célja, hogy a működő, de az az EFOP-3.3.1-15 pályázaton elutasított tanodákban biztosított legyen az alapműködés.
- o Az áthidaló támogatást az új pályázat eredményének kihirdetéséig szükséges fenntartani.

1.4 Nyertes tanodák tájékoztatása a megvalósítási feltételek változásáról (futamidő, megvalósítási időszak lehetséges kezdete és vége). Javaslatok a megvalósítási feltételek változtatásával kapcsolatban:

- o A megvalósítási időszak meghosszabbítása 2018. december 31-ig.
- o A minimális futamidő maradjon legalább 24 hónap.
- o A támogatott kérése esetén további 10 munkanap biztosítása a szerződéskötési folyamat során az adminisztráció elvégzésére, mivel számos pályázó a költségvetés áttekintésére kényszerül a forrásmegvonások miatt.

1.5 Az EFOP-3.3.1-15 pályázatok bírálati lapjainak megküldése 2016. október 20-ig a pályázók számára, bármilyen eredményt értek el a pályázaton.

1.6 A közép-magyarországi régió tanodái számára kiírt VEKOP-7.3.2-16 pályázati kiírás eredményeinek kihirdetése 2016. október 31-ig, szerződéskötési folyamatuk felgyorsítása.

2. A tanodák hosszú távú fenntartásának kezelése

2.1 Normatív finanszírozás bevezetése a tanodák fenntartható, tervezhető és folyamatos működése érdekében.

2.1.1 A normatív finanszírozás szakmai és pénzügyi keretrendszerének kidolgozása.

2.1.2 Az EFOP-3.3.1-15 megvalósítási időszak lezárása 2018. december 31-én, normatív finanszírozás elindítása 2019. január 1-től.

2.2 A tanoda és az iskola eltérő szerepének, funkciójának kanonizálása annak érdekében, hogy a Tanodaszterd szellemiségét megtartva a tanodák ne az iskolák célrendszere szerint működjenek, illetve a köznevelési rendszer és a tanodák finanszírozási rendszere elkülönüljön.

3. A civil szféra megerősítése, a demokráciadeficit felszámolása

3.1 Formális egyeztető fórum, Tanoda Kerekasztal létrehozása, ami lehetőséget kínál arra, hogy a tanodavilág képviselői nyomon követhessék a feltárt problémák kezelését. A kerekasztalon a tanodákat, egyéb meghívottak mellett, az ismert hálózatok – a Magyarországi Tanodahálózat és a TanodaPlatform – delegáltjai képviselik. A kerekasztal célja:

3.1.1 A fent vázolt javaslatok részletes kidolgozása, a megvalósításuk szakmai támogatása és monitoringja az EFOP-3.3.1-15 pályázat kapcsán megismert anomáliák megelőzése, illetve a tanodák fenntartható és folyamatos működése érdekében.

3.1.2 Az EFOP-3.3.1-15 pályázat kapcsán megismert anomáliák, kiemelten az elbírálási folyamat kivizsgálásának monitoringja.

3.2 Az EFOP-3.3.1-15 pályázat kapcsán megismert anomáliák egy részének orvoslása érdekében – az EMMI Antiszegregációs Kerekasztalának bevonásával – rendszerszintű

változások generálása a pályázati rendszer hatékonyabbá és méltányosabbá alakítása céljából.

3.2.1 Helyzetelemzés és megoldási javaslatcsomag készítése a pályázókat, kiemelten a független civilszervezeteket, illetve a nyilvánosság biztosítását, átláthatóságot korlátozó eljárásrendi anomáliákról.

3.2.2 Tartalék pénzügyi alap képzése, hogy kimerült pályázati források esetén is finanszírozni lehessen jóváhagyott kifogások esetén az adott pályázati projektet.

3.3 272/2014. (XI. 5.) Kormányrendelet vitatott pontjainak felülvizsgálata:

3.3.1 A 100.000.000 forint alatti elszámolható összköltségű pályázati projektek esetében az egyéb költség és a projektmenedzsment költségtípusok korlátozásának megszüntetése

3.3.2 Kifogás benyújtási lehetőségének kibővítés, ne csak eljárásrendi, hanem tartalmi (szakmai és költségvetési) kérdésekben is lehessen jogszerűen kifogást emelni

3.3.3 A pályázatok részletes bírálata hozzáférhető legyen a pályázók számára az EPTK felületén minden pályázat esetében

FELHASZNÁLT IRODALOM

Baráth Szabolcs (2016): Romológiai tartalmak interiorizációs lehetősége tanodában. In: Fejes József Balázs, ELencse Máté és Szűcs Norbert (szerk.): Mire jó a tanoda? A TanodaPlatform keretében összegyűjtött innovációk, kutatások, történetek. Motiváció Oktatási Egyesület, Szeged.

Csapó Benő, Fejes József Balázs, Kinyó László és Tóth Edit (2014): Az iskolai teljesítmények alakulása Magyarországon nemzetközi összehasonlításban. In: Kolosi Tamás és Tóth István György (szerk.): Társadalmi Riport 2014. TÁRKI, Budapest 110–136.

Csovcsics Erika (2016): Közös gyerekünk. Iskola és tanoda együttműködése. In: Fejes József Balázs, Lencse Máté és Szűcs Norbert (szerk.): Mire jó a tanoda? A TanodaPlatform keretében összegyűjtött innovációk, kutatások, történetek. Motiváció Oktatási Egyesület, Szeged.

Emberi Erőforrások Minisztériuma (2016): Folytatódnak a tanoda programok.

<http://www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma/szo-cialis-ugyekert-es-tarsadalmi-felzarkozasert-felelos-allamtitkarsag/hirek/folytatodnak-a-tanoda-programok>

Fejes József Balázs (2014): Mire jó a tanoda? Esély, 26. 4. sz. 29–56.

Fejes József Balázs és Szűcs Norbert (2016): A tanodaszféra és a TanodaPlatform kapcsolódási pontjai. In: Fejes József Balázs, Lencse Máté és Szűcs Norbert (szerk.): Mire jó a tanoda? A TanodaPlatform keretében összegyűjtött innovációk, kutatások, történetek. Motiváció Oktatási Egyesület, Szeged.

Kelemen Valéria (2016): Bevonó foglalkozás a tanodában. In: Fejes József Balázs, Lencse Máté és Szűcs Norbert (szerk.): Mire jó a tanoda? A TanodaPlatform keretében összegyűjtött innovációk, kutatások, történetek. Motiváció Oktatási Egyesület, Szeged.

Kerényi György (2005, szerk.): Tanodakönyv. Javaslatok tanodák szervezéséhez. Sulinova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., Budapest.

L. Ritók Nóra (2016): Tanoda vagy iskola? In: Fejes József Balázs, Lencse Máté és Szűcs Norbert (szerk.): Mire jó a tanoda? A TanodaPlatform keretében összegyűjtött innovációk, kutatások, történetek. Motiváció Oktatási Egyesület, Szeged.

Márton Gábor (2016): Kapcsolattartás a szülőkkel – tanodai megközelítések. In: Fejes József Balázs, Lencse Máté és Szűcs Norbert (szerk.): Mire jó a tanoda? A TanodaPlatform keretében összegyűjtött innovációk, kutatások, történetek. Motiváció Oktatási Egyesület, Szeged.

Németh Szilvia (2009, szerk.): A tanoda-típusú intézmények működésének, tevékenységének elemzése. Kutatási beszámoló. Társadalmi Tudományok, Budapest.

Polyacskó Orsolya (2013): „Tanoda” típusú programok. PSIVET, Esélyteremtés szakképzéssel. Kézirat.

Roma Education Fund (2009): Studies and Researches. Roma Education Fund weboldala, 2012. 12. 30-i megtekintés, <http://www.romaeducationfund.hu/publications/studies-and-researches>

Szűcs Norbert (2015): A TanodaPlatform bemutatása. Taní-tani Online, 2015. 05. 04.

Varga Júlia (2009): A tanárok elosztása a különböző szociokulturális háttérű tanulókat tanító iskolák között. In: Fazekas Károly (szerk.): Oktatás és foglalkoztatás. MTA KTI, Budapest. 65–83.

SAJTÓMEGJELENÉSEK AZ EFOP-3.3.1-15 TANODAPÁLYÁZAT EREDMÉNYEIRŐL

Szabó Kata: Leosztott sorsok - Korrupciógyanús újraosztás (2016. 10. 11.)

https://www.vasarnapihirek.hu/nyomtatas?cikk=/fokusz/leosztott_sorsok

atlatszo.hu – Kurzuslovagok, életmód-tanácsadók és hétpróbás pályázatírók taroltak a tanodapályázaton (2016.10.10)

<https://atlatszo.hu/2016/10/10/kurzuslovagok-eletmod-tanacsadok-es-hetprobas-palyazatirok-taroltak-a-tanodapalyazaton/>

168ora.hu – Hadházy: 100 ezer forintos tornaóra a romatelepen (2016.10.07)

<http://168ora.hu/hadhazy-100-ezer-forintos-tornaora-romatelepen/>

Népszabadság – Életre nevelve (2016.10.07)

<http://tanodaplatform.hu/wp-content/uploads/2016/09/N%C3%A9pszabi-cikk-tanoda.jpg>

Szabó Kata – Megint a szegényekbe rúgnak (2016.10.04)

https://www.vasarnapihirek.hu/friss/megint_a_szegenyekbe_rugnak

L.Ritók Nóra – Eltérés az irányvonalról (2016.10.02)

<http://nyomorszeleblog.hvg.hu/2016/10/02/544-elteres-az-iranyvonaltol/>

abcug.hu – Új tanodapályázat jöhet, így reagál az EMMI a régi tanodások felháborodására (2016.09.29)

<http://abcug.hu/nyilvanos-tanodapalyazat-nyerteseinek-nevsora/>

RTL Klub: Magyarul Balóval – Civilek és tanodák pénz nélkül (2016.09.29)

<http://rtl.hu/rtlklub/magyarulbaloval/civilek-es-tanodak-penz-nelkul>

RTL Klub – Nem kapott támogatást az elismert tanoda (2016.09.29)

<https://www.youtube.com/watch?v=knWumn3NJTQ>

abcug.hu – Új tanodapályázat jöhet, így reagál az EMMI a régi tanodások felháborodására (2016.09.29)

<http://abcug.hu/nyilvanos-tanodapalyazat-nyerteseinek-nevsora/>

kormany.hu – Folytatódnak a tanoda programok (2016.09.29)

<http://www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma/szo-cialis-ugyekert-es-tarsadalmi-felzarkozasert-felelos-allamtitkarsag/hirek/folytatodnak-a-tanoda-programok>

Lencse Máté – Bírálathoz elutasítva (2016.09.28)

<http://ped2.hu/2016/09/biralat-elutasitva/>

Roma Sajtóközpont – Örömmel értesítem, hogy pályázatát elutasítottuk (2016.09.27)

http://index.hu/belfold/2016/09/27/orommel_ertesitem_hogy_palyazatat_elutasitottuk/

Roma Sajtóközpont – Miért baj, ha jól működő tanodák támogatást kapnak? (2016.09.27)

<http://romasajtokozpont.hu/miert-baj-ha-jol-mukodo-tanodak-tamogatast-kapnak/>

hvg.hu – Tanodatámogatásra fordítja a lovagkeresztjét Ritók Nóra (2016.09.26)

http://hvg.hu/elet/20160926_Tanodatamogatasra_forditja_az_elarvezett_lovagkeresztjet_Ritok_Nora

Neuberger Eszter – A legrégebbi tanodákat gáncsolta el a kormány (2016.09.26)

<http://abcug.hu/legregebbi-tanodakat-gancsolta-el-kormany/>

L.Ritók Nóra – Tanodák (2016.09.25)

<http://nyomorszeleblog.hvg.hu/2016/09/25/543-tanodak/>

Hargitai Miklós: Az utolsó esélyt is elveszi a kormány, nehogy bárki kitörhessen a nyomorból (2016.09.24)

Lencse Máté – Tanodapályázat (2016.09.24)

<http://ped2.hu/2016/09/tanodapalyazat/>

Ónody-Molnár Dóra: Tanodák fekete napja (2016.09.23)

<http://168ora.hu/tanodak-fekete-napja/>

Fülöp Zsófia – Megvárják a hivatalos értesítést és fellebbeznek – nem tehetnek mást (2016.09.23)

<http://magyarnarancs.hu/belpol/megvarjak-a-hivatalos-ertesitest-es-fellebbeznek-nem-tehetnek-mast-100930>

magyarkurir.hu – Akiktől sok jót kapnak a peremre szorultak – Bemutatkozott a Sója Miklós Nyitott Ház Szövetség (2016.09.23)

<http://www.magyarkurir.hu/hirek/akiktol-sok-jot-kapnak-peremre-szorultak-bemutatkozott-soja-miklos-nyitott-haz-szovetseg>

abcug.hu – Az állam késlekedése miatt elvéreznek a tanodák (2016.09.12)

<http://abcug.hu/az-allam-keslekedese-miatt-elvereznek-tanodak/>

Ónody-Molnár Dóra: Tanodák fekete napja (2016.09.23)

<http://168ora.hu/tanodak-fekete-napja/>

Fülöp Zsófia – Megvárják a hivatalos értesítést és fellebbeznek – nem tehetnek mást (2016.09.23)

<http://magyarnarancs.hu/belpol/megvarjak-a-hivatalos-ertesitest-es-fellebbeznek-nem-tehetnek-mast-100930>

magyarkurir.hu – Akiktől sok jót kapnak a peremre szorultak – Bemutatkozott a Sója Miklós Nyitott Ház Szövetség (2016.09.23)

<http://www.magyarkurir.hu/hirek/akiktol-sok-jot-kapnak-peremre-szorultak-bemutatkozott-soja-miklos-nyitott-haz-szovetseg>

abcug.hu – Az állam késlekedése miatt elvéreznek a tanodák (2016.09.12)

<http://abcug.hu/az-allam-keslekedese-miatt-elvereznek-tanodak/>

KAPCSOLAT:

tanodaplatform.hu
facebook.com/TanodaPlatform
tanodaplatform@gmail.com